

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

89 M. 14 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1975 M. RUGSĖJO [SEPTEMBER] 5 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

ATRADO 18-o ŠIMTMEČIO LITUANISTINĮ RANKRAŠTĮ

Žinia, kad atsirado daugiau kaip dviejų šimtų su puse metų senumo lituanistinis rankraštis, apie kurį buvo manoma, kad jis jau seniai dingęs, maloniai nudžiugins lietuvių mokslininkus tiek Amerikoje, tiek Lietuvoje.

Pačioje 18-o amžiaus pradžioje lietuvių kalbos tyrinėtojo ir žodynininko Pilypo Ruigio lotyniškai parašyta studija apie lietuvių kalbą, viso 110 puslapių, šiuo metu yra Chicagoje gyvenančio dailininko Kazio Varnelio nuosavybė. Daromos to rankraščio fotokopijos ir netrukus jos bus paskleistos mokslinėms įstaigoms.

Iš Chicagos patirta, kad fotokopijos bus pasiųstos Vilniaus universiteto mokslinei bibliotekai ir Lietuvių Mokslo Akademijai Vilniuje ir Romoje. Dalis fotokopijų teks ir Amerikos lituanistams, jų tarpe Philadelphijoje gyvenančiam senosios lietuvių literatūros tyrinėtoji prof. dr. Vincui Maciūnui.

Pasirodo, prof. Maciūnas dail. Varneliui moraliai padėjo tą rankraštį išigyti.

Dailininkas Varnelis turi didžiulę lituanistikos kolekciją, bet šį rankraštį, apie 250 metų išgulėjusį nežinomose anglų bibliotekose, jam atsitiktinai pavyko nupirkti šiemet vasarą Londone vykusiose varžytinėse. Ir tai faktinai ne pačiose varžytinėse, bet po jų, kai aukštesnę kainą įkėlęs nežinomo pirkėjo agentas vėliau to rankraščio atsiskakė. Neskelbiama, kiek dail. Varnelis už tą rankraštį sumokėjęs, bet kalbama, kad suma siekianti keleto tūkstančių dolerių.

Kas tai per rankraštis, kuris sukėlė tiek daug susidomėjimo lietuvių kalbos tyrinėtojų tarpe? Kad tas rankraštis buvo parašytas, mokslininkai žinojo, bet niekam nebuvo tekę jo matyti, o tuo labiau žinoti, kas su juo atsitiko. Pasaulio šviesą išvydo tik vėlesnė tos studijos versija, parašyta vokiškai 1745 m. Si gi - lotyniškoji - studija buvo parašyta 1708 m. ir lietuviškai dedikuota žymiam Anglijos kultūrinio gyvenimo atstovui - Klaipėdoje gimusiam mažlietuviui Dovydui Wilkui (Wilkins), kuris Anglijoje buvo anglikonų vyskupu ir garsios Lambeth bibliotekos vedėju.

Pilypas Ruigys tam mažlietuviui pasiuntė savo lotynišką studiją, eilėmis dedikuodamas ir tikėdamasis, kad jis padės tą studiją išleisti. Nežinia, kas po to atsitiko, bet ji nebuvo atspausdinta. Gal dar kaip tas rankraštis keliavo po Anglijos bibliotekas, iki pateko į lietuvių rankas kam nors pavyks sužinoti.

Toje studijoje lotyniškasis tekstas pilnas lietuviškų žodžių, lyginant juos su lotynų, graikų ir kitomis kalbomis. Tekste yra ir lietuviškų patarlių bei priežodžių, šalimais pateikiant ir lotynišką vertimą.

Lotyniškoji versija skiriasi nuo vokiškosios. Vokiškojoje buvo paskelbtos trys lietuviškos dainos, kuriomis grožėjosi vokiečių poetai Lessingas, Herderis, Goethe, Schilleris, ir kt. Tai buvo "Anksti atsiskakiau močiutei". Lotyniškoje versijoje "Anksti rytą rytužėli" dainos nėra, o yra kita vietoje jos, kuri prasideda žodžiais: "Selmiai lenkai į krygę jojo".

Prof. Maciūnas Philadelphijoje dabar su tuo rankraščiu susipažįsta ir ketina apie jį parašyti platesnę studiją.

[Rankraščio faksimilė 13 psl.]

Dail. Kazys Varnelis

Ką rašo amerikiečių spauda apie Lietuvą

Laikraštiniukas Henry J. Taylor Baltimore News American parašė Baltijos valstybėms labai palankų straipsnį. Priminė, karine jėga Sovietų įvykdytą okupaciją, didelius trėmimus, kada šiaurės Rusija virto didžiausiu istorijoje kapinynu.

Straipsnį baigia taip: "Jeigu net ir mažiausių Afrikos ir Azijos valstybių balsui skiriamas dėmesys Jungtinėse Tautose, kaip gali Jungtinės Tautos ingoruoti seniai įsistiprinusius išprievartautų Baltijos ir kitų kraštų balsus, kurie šaukiasi demaskuoti Sovietų Sąjungos baisius veiksmus".

St. Louis Post-Dispatch dienraštyje rugpiučio 10 d. tilpo ilgesnis straipsnis apie Baltijos valstybes. Virš straipsnio "Estija, Latvija ir Lietuva - atsimenate jas?" yra Lietuvos kavalerijos 1938 metų nuotrauka.

Korespondentas Curt Matthews kritiškai pažvelgia į prezidento Fordo ir jo štabo politiką, kuri iš vienos pusės pasisako prieš Baltijos valstybių inkorporavimo pripažinimą, o iš kitos pusės Helsinkyje užtikrina sovietams, kad jų sienos yra "neliečiamos".

Wyoming Valley Today laikraščio, leidžiamo Wilkes Barre, Pennsylvania, rugpiučio 6 d. tilpo ilgesnis pasikalbėjimas su profesorium Bronium Kaslu. Dr. Kaslas prezidento

Fordo pasimatymą su Rytų Europos išeivijos vadais ir jo pareiškimą Baltijos valstybių inkorporacijos nepripažinimo reikalu laiko dideliu baltiečiams laimėjimu. Kaslo nuomone, Helsinkio konferencija neturėjo jokios neigiamos pasekmės Baltijos valstybėms išsilaisvinti.

Latvė Rūta Švilpis, Jungtinės Amerikos Baltų Komiteto sekretorė Washington Post rugpiučio 13 d. pastebėjo, kad labai daug dėmesio Helsinkio konferencijoje buvo skiriama daugiausia laisvės turinčioms Rytų Europos komunistinėms valstybėms, o mažai apie labiausiai pavergtąsias valstybes, būtent, Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Chicago dienraštis Sun-Times rugpiučio 20 d. išspausdino kun. Prunskio laišką prieš Sovietų Sąjungos keslus.

Kanados laikraštis Speak Up išspausdino kito dienraščio Sunday Sun vedamąjį apie Helsinio konferenciją. Vedamasis klausia: ar Sovietų Sąjunga laikysis Helsinkio akto sutarimų ir savo piliečiams duos teisę laisvai pasireikšti bei laisvai keliauti? Šį klausimą atsako kitų klausimu: Ar kiaulės moka skristi? . .

LB kasmetinis leidinys The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania skina sau kelias į

bibliotekas ir kelia susidomėjimą mokslininkų tarpe. Paskutiniu metu jį užsisakė Pennsylvania, Jacksonville State, Aarhus (Danijoje) universitetai, ir New Yorko viešoji biblioteka.

Elizabeth Daily Journal, rugpiučio 9 d. plačiai aprašoma jūrininko Jono Stankevičiaus pabėgimas į laisvę ir sunki lietuvių padėtis sovietų okupacijoje. Prie ilgesnio straipsnio talpinamos ir Stankevičiaus nuotraukos.

Ignas Povilaitis, rašydamas Connecticut valstybės News-Times tvirtina, jog Fordas ir Kissingeris Helsinkyje stiprina komunizmą.

Išleisti Radio Liberty spaudos leidiniai, liečiantys Lietuvą. Pirmasis apibūdino lietuviškos ir latviškos dramos smukimą tose šalyse. Lietuvoje ir Latvijoje vaidinimų, pasirodančių vietine kalba, skaičius yra nepaprastai sumažėjęs. Radio Liberty leidinys, cituoja "Literatūra ir Menas", ir nurodo lietuvių intelektualų nepasitenkinimą šia padėtimi.

Paskutinius kelerius metus Lietuvoje tik du ar trys lietuvių autorių veikalai buvę suvaidinti. Tai esąs visų Lietuvoje statomų vaidinimų labai mažas procentas.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Pauskstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waiwada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Salaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vykt ar nevykt į Lietuvą?

Lietuviams priešasčių skaldytis nestinga. Kartais nereikia net priešasčių.

Praeityje Amerikos lietuvių pirmieji imigrantai pradžioje turėjo labai daug vargo - būdavo vis priskiriami lenkams, arba rusams, o mažlietuviui - vokiečiams.

Romos Katalikams buvo didelės bėdos atsiskirti nuo lenkų bažnyčiose. Mat anais laikais daug kunigų norėjo lietuviams ir lenkams bendrą parapiją. O kadangi lenkų yra daugiau, tai lietuviams daug kur prisieidavo lenkams nusileisti. Pagaliau po sunkių kovų lietuviai nuo lenkų atsiskyrė.

Ilgus metus lietuviams vėl buvo sunku gauti amerikiečių pripažinimą, kad esame lietuviai, o ne dalis kokios nors kitos tautos. Dabar gi, kas yra lietuvis - jau nedaug kam reikia aiškinti. Amerikiečių spauda pilna įvairios informacijos apie Lietuvą ir lietuvius.

Bet dar yra kita nelaimė - bendravimas brolio su broliu, sesers su seseria už Atlanto žiauriai skiria lietuvius.

Vieniems lietuviams viskas bloga, kas dabartinėje Lietuvoje vyksta, kitiems per daug gera!

Veiksmų veiksmelių nutarimai, leidimai, bendrauti ar bendradarbiauti - per metų metus linksniojami spaudoje, per radiją, organizacijose. Paradoksas tik tas:

1. Tie laikraščiai, kurie daugiausia skelbia ekskursijas į Lietuvą net per keletą agentūrų ir savo skaity-

tojus ragina siūsti į Lietuvą siuntinius, pinigus, doleriais pirkti savo giminėms Lietuvoje automobilius, radijus, šaldytuvus ir tiesiog siūsti pinigus - savo redakciniuose ir bendradarbių rašiniuose griežčiausiai visa tai, ką skelbimuose stambiomis raidėmis deda, smulkiais raidėmis - pasmerkia!

2. Radijo programose jau beveik visa muzika ir dainos, net poezija ir deklamacijos - perduodama iš Lietuvoje pagamintų plokštelių ir juostelių. Pranešėjui paskelbus, kad Lietuvoje viskas, net ir menas slopinami, netrukus suskamba širdį gaivinanti Lietuvoj įdainuota daina, arba ūpą kelianti melodija. . .

Rezultatai? Kiekvienais metais vis daugiau ir daugiau žmonių vyksta į Lietuvą. Sugrįžę džiaugiasi matę labai gražiai išauklėto kultūringo ir patriotingo jaunimo.

Nepaisant visko, kas kalbama ir rašoma, jaunimas ir senimas tūkstančiais tebevyksta į Lietuvą.

Bet įdomiausia, kad jaunimas labiau pamilsta savo tėvų kraštą, jį pamatęs. Dalis jo - susitaria Vilniaus universitete ilgesnį laiką pabūti ir pastudijuoti lietuvių kalbą.

Grįžę eina į mūsų organizacijas, jose taisyklingiau kalba lietuviškai, nerodo jokio subolševikėjimo. . .

Gaila, žinoma, kad Lietuvoj ekskursijomis teleidžiama pabūti tik penkias dienas, o kartais nė tų penkių neišeina.

Jonas Valaitis

JAV ATSTOVŲ RŪMŲ DELEGACIJA MASKVOJE

Tarybų Sąjungos aukščiausiojoje Taryboje rugpiūčio 11 d. įvyko TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatų pokalbis su JAV Kongreso atstovų rūmų delegacija, kuriai vadovavo rūmų spykeris C. Albert.

Pradėjo TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos pirmininkas V. Rubenis. Kalbėjo TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos užsienio reikalų komisijos pirmininkas B. Ponomariovas. Jis pabrėžė, kad JAV kongreso atstovų rūmų delegacijos vizitas vyksta ypač svarbiu Tarybų Sąjungos bei Amerikos ir visų tarptautinių santykių raidos laikotarpiu.

Kalbėdamas apie pozityvų TSRS ir JAV vadovų tiesioginių asmeninių kontaktų vaidmenį, svarstant pribrendusias Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykių problemas, svarbiausias tarptautines problemas. Ponomariovas pažymėjo, kad žymus etapas, vystant TSRS ir JAV bendradarbiavimą taikos stiprinimo vardu, bus L. Brežnevo vizitas į JAV.

Didžiulę reikšmę taikai užtikrinti turi Europos Saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimas Helsinkyje, prie kurio sėkmingo darbo nemažai prisidėjo pagerėję abiejų šalių santykiai.

B. Ponomariovas pabrėžė, kad kelio užkirtimas raketiniam branduoliniam karui tebėra svarbiausioji abiejų šalių santykių problema. Vladivostoke pasiektas TSKP CK Generalinio sekretoriaus L. Brežnevo ir JAV prezidento G. Fordo susitarimas dėl naujos ilgalaikės sutarties, ribojančios strateginę puolamąją ginkluotę, turi kardinalinę reikšmę.

Dabar, kai Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarimas sėkmingai pasibaigė, neatidėliotinas uždavinys yra pasiekti realią pažangą derybose dėl ginkluotųjų pajėgų ir ginkluotės sumažinimo Centrinėje Europoje.

B. Ponomariovas pabrėžė, jog dabar reikia siekti, kad būtų konfe-

rencija nusiginklavimo klausimu, jis palietė padėtį Artimuosiuose Rytuose, TSRS ir JAV prekybinių-ekonominių ryšių klausimu; jis pažymėjo, jog dabar akivaizdu, kad diskriminaciniai veiksmai, vystant prekybinius-ekonominius mūsų šalių santykius, ir atsisakymas sudaryti Tarybų Sąjungai normalias prekybos partnerių sutartis, daro žalą Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykiams. Santykių vystymasis gali būti grindžiamas tik savitarpiškumu, savitarpiška naudą ir nesikišimu į viena kitos vidaus reikalus.

Po to kalbėjo JAV Kongreso atstovų rūmų delegacijos vadovas C. Albert. Jis pasakė: "Mes atvykome pas jus, kaip bičiuliai, siekdami bendradarbiauti. Aš sutinku, kad klausimai, kuriuos palietė mūsų gerbiamas kolega ponas Ponomariovas, turi būti svarstymo pagrindu".

Toliau jis pabrėžė, kad jis teikia didelę reikšmę kovai prieš branduolinio ginklo naudojimą ir kad abiejų šalių pozicijos, sprendžiant šią problemą, yra artimos. Svarbiausia - reikia padaryti visa, kas galima, kad ši problema būtų pagaliau išspręsta. Strateginės ginkluotės apribojimo problema, dėl kurios jau buvo pasiektas pirmasis susitarimas, taip pat labai svarbi.

"Aš manau," pasakė C. Albert, "kad pasitarimas saugumo ir bendradarbiavimo Europoje klausimais buvo svarbus. Rezultatai, kurių buvo pasiekta Helsinkyje, yra svarbus indėlis į taikos Europoje ir visame pasaulyje išsaugojimą.

Aš tikiu įtempimo mažėjimu, pasakė baigdamas C. Albert. Dauguma amerikiečių taip pat tiki įtempimo mažėjimu ir jį remia".

Po to buvo pasikeista nuomonė dėl įtempimo mažinimo, ginkluotės, taip pat strateginės puolamosios ginkluotės, mažinimo.

Pokalbyje dalyvavo ir daugelis TSRS Aukščiausiosios Tarybos. Jų vardu buvo surengti pietūs.

Kartu su delegacijos nariais per pietus buvo JAV ambasadorius Tarybų Sąjungoje.

Rugpiūčio 12 d. Kremliuje TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatai toliau kalbėjosi su JAV kongreso delegacija. Pasikeista nuomonė dėl Tarybų Sąjungos ir Amerikos bendradarbiavimo plėtimo ekonomikos, mokslo bei technikos ir kultūros srityje, taip pat ir keitimosi informacija, turizmo vystymo, kontaktų plėtimo švietimo, sporto ir meno srityje klausimais.

Buvo pažymėta, kad įvykusios Tarybų Sąjungos ir Amerikos parlamentarų diskusijos padės toliau stiprinti ryšius tarp TSRS Aukščiausiosios Tarybos ir JAV Kongreso.

Britų premjeras Harold Wilson Rugs. 5 d. informavo parlamentą apie Helsinkio konferenciją ir svarbiausius Helsinkio nutarimus. Vienas parlamento narys paklausė, ar pasikeitė Pabaltijos valstybių statusas. Premjeras pareiškė, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra sovietų valdomos de facto, bet britų valdžia sovietams nepripažįsta tuos kraštus valdyti de jure.

Vienybė, 1975 m. rugsejį 5 d.

Vaidas iš etninių grupių konferencijos Baltuosiuose Rūmuose liepos 25 d., prieš prez. Fordui išvykstant į Helsinkio konferenciją. Dešinėje matyti prez. Fordas, valst. sekr. Kissinger ir kongresmanas Derwinski. Lietuviams atstovavę ALTo pirm. dr. K. Bobelis ir SLA prez. P. P. Dargis - aukštai kairėje.

TAIP BALYS GRAŽULIS PRISIMENA JUOŽĄ TYSLIAVĄ

Dirvos bendradarbis Balys Gražulis užsimojo rašyti apie keturvėjininkus rašytojus ir poetus. Jis prisimena Tarulį-Petrėną, Kazį Binkį, Antaną Rimydį, Juožą Ženge-Žlabį, Salį Šemerį, Bronį Railą. Rašo, kad jie visi jam paliko neišdildomą ispūdį, o kiti jo gyvenime net kai kurios reikšmės turėjo.

Rašo jis ir apie Juožą Tysliavą, kurio asmeniškai nesutikęs ir nepažinęs, bet prisimena jį tik iš jaunystėje skaitytos satyros kažkokiam „Rakšies Rakštyse“. Jis cituoja:

Yra valstybė Lietuva,
Yra poetas Tysliava,
Maža valstybė Lietuva —
Didokas vyras Tysliava!

Gražulis savo rašinėlį baigia šiais žodžiais:

„Taip tyčiojosi iš Tysliavos satyrininkas, kad Lietuva jam liko per maža.“

Gražuliui ir kitiems į jį panašiams būtų ne pro šalį žinoti, jog ta „maža“ Lietuva Juozui Tysliavai buvo tokia didelė ir brangi, kad jis, išgyvenęs Amerikoje net 29 metus, neišsivadėjo jos pilietybės! Jis ir mirė Amerikoje, netapęs JAV piliečiu, nors ir šį kraštą giliai mylėjo.

„Kaip aš galiu išsivadėti savo gimtojo krašto?“ - jis sakydavo, kai šeimos buvo nuolat prašomas priimti JAV pilietybę.

Kad Lietuvoje jam buvo tvanku, tai faktas. Nemėgo jis to siauro literatū būrelio, kuris Kaune, Konrado kavinėje, prie kavutės, konja-

kėlio ir cigaretės, valandų valandas svarstydavo literatūrinius ir kultūrinius klausimus. . .

Juozas Tysliava galvojo giliau, ir todėl jis išplaukė toliau, ieškodamas ryšių su Vakarų Europos rašytojais ir Lietuvos rašytoją stengėsi iš Konrado kavinės ištempti į pasaulį.

1928 m. Paryžiuje gimė jo leidžiamas ir redaguojamas žurnalas *Muba* (Mūsų Kultūros Baruose), kuriame lietuvius poetus - Binkį, Rimydį ir kitus jis pristato prancūziškai, o kitų tautų rašytojus - Cocteau, Huidabro, Arnauld, Mondrian, Delteil, Visnapnu, Stažewski ir kitus - lietuviškai.

Gaila, kad to leidinio išėjo tik vienas numeris. Bet iš Tysliavos *Muba* žurnalo, kurio vedamasis žemiau perspausdinamas, yra pakankamai aišku, ko jis siekė ir kokia kryptimi būtų nuėjęs, jeigu nebūtų atvykęs į Ameriką ir paskendęs Vienybės reikaluose ir Amerikos lietuvių veikloje.

Gražulis sakosi, kad jis „darniai bendradarbiavęs“ Vienybėje. Neprisimenu nei vieno jo rašinio, nei vienos jo minties. Tokį ispūdį jis man paliko. Man atrodo, kad Gražulis, kuris save laiko rašytoju, ir mirusį poetą tegali prisiminti tik satyriniu posmeliu, sukurtu iš pavydo, ir dabar tebėra „karvės ganytoju“, kaip jis pats apie save rašo, ir netoli pažengė nuo Konrado kavinės „kūrybinės“ dvasios.

V. Tysliaviene

Juozas Tysliava [antras iš dešinės] Paryžiuje 1928 m. su kolegomis-rašytojais, kurių tarpe Céline Arnauld, Rafalowski, Stažewski, Dermée, Russolo, Seuphor, Mondrian, Vantongerloo, Voronca.

STEBETOJO PASTABOS

Lietuvybei prijaučias šveicaras Juozas Eretas raštu „Tremties lietuvių idėjų sukūryje“ pataria užsienio lietuviams eiti „krikščioniško humanizmo“ idėjų keliu, nes jis vedąs gerinti žmogaus gyvenimą žemėje ir nepamiršti menamojo dvasinio gyvenimo „danguje“. Sako: „Kur tauta laikinai priversta tylėti, turi prabilti išsivijus šviesuomenė“. Sociologija, tačiau, gana beviltiškai vertina nuo kamieno atitrūkusią šaką. Pirmoji ateivių karta dar stipri gyventi iš tėvynės atsižeistomis dvasinėmis vertybėmis, bet antroji ir trečioji jau ima iškrikinti.

Ateitininkų suvažiavime, Michiganė prelegentai dr. Kęstutis Skrupskelis savo paskaitoj Marskizmo grėsmė krikščioniškajai civilizacijai išryškino faktą ir pabrėžė, jog didžiausia grėsmė yra ta, kad marksizmas naudoja krikščioniškuosius ginklus prieš pačią krikščionybę.

Dr. Adolfas Damušis ryškino socialinę krikščionių doktriną. Jo nuomone, ji labai vertinga, graži, bet mažai kas ja domisi, dėlto ji nėra paveiki ir nedaro tokios įtakos, kokią turėtų daryti. Jos labiausiai dėmesio verta žymė yra ta, kad ji vertina žmogų, o to nedaro nei socializmas, nei kapitalizmas.

Ispaniškos kilmės amerikiečių JAV yra 11,2 milijonų, arba 400,000 daugiau, nei buvo prieš metus. 60% meksikiečiai, 15% portorikiečiai, 7% kubiečiai, likusieji iš kitų Lotynų Amerikos kraštų.

The Baltic Dilemma knygą parašė Edgars Dunsdorfs (Australijoje gyvenęs latvis). Knyga pasirodė ryšium su 1974 m. Australijos vyriausybės pripažinimu Estijos, Latvijos ir Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Knyga suskirstyta dalimis: 1. Kaip Baltijos žmonės atvyko į Australiją; 2. Australija pripažino teisiniai Baltijos valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą; 3. Aus-

tralijos vyriausybės pasiteisinimas; 4. Baltijos valstybių klausimas Australijos parlamente; 5. Pasmerkimas įvykių; 6. Buvo pasmerktas užsienio reikalų ministras; 7. Įvairiais kanalais perduodamos žinios ir Baltijos tautų byla; 8. Galimybės pakeisti tą nutarimą. Knygą išleido Robert Speller and Sons, Publishers, Inc. New York. (Ta pati leidykla, kuri išleido *The USSR-German Aggression Against Lithuania*). Kietais viršeliais, 6 x 9 formato, 302 psl., \$12.50.

Primorės krašte, Sibire, 11,000 kilometrų į rytus nuo Vilniaus, dirba iš Lietuvos 40 Vilniaus universiteto studentų. Jie atlieka statybos darbus už 100,000 rublių. Kai Lietuvoje 12 val. nakties, tai Primorėje, Vladivostoko laiku, 7 valandos ryto. Būryje dirba ir 4 merginos - virėjos.

ŠEŠI „KAD“

Kad Stasiukas Jašinskų būt ne žurnalistas, spaudoje mažiau niekų tremtyje paplistų.

Kad norėtų Lietuvos žmogų jis suprasti, į lankas sugrįžti jos reiktų tuoj nukakti.

Kad lietuvių jis mintis laiškuose suprastų, daug skaidresnė išmintis galvoj atsirastų.

Kad psichologas būt geras, atsimint turėtų, jog pažinti žmogų - menas! Kas juo gal gėrėtis?!

Tolerancija kad jaustų, mąstančiam kitaip — kvepiančių gėlių išpraustų į kultūros kraitį.

Kad kuklumo būt daugiau mąstyme, veikloj — plaktų jo širdis švelniau žemėj svetimoj.

K. B-nis

ĖJIMAS PRIEŠ ŽEMĘ

MOSŲ UZDAVINYS — SUDARYTI ARMIJĄ IŠ VISŲ DABARTIES MENO SRICIŲ IR PAKRAIPŲ ATSTOVŲ. VISTIEK KURIOS TAUTOS — BALTAS AR JUODAS.

RAŠTAI BUS SPAUSDINAMI ĮVAIRIOMIS KALBOMIS, PIRMOJ EILEJ LIETUVIŠKAI IR PRANCŪZIŠKAI.

TOKIU BŪDU LIETUVIŲ SKAITYTOJAS, NORS IŠ DALIES, GALES SUŽINOTI KAS YRA SIŲ DIENŲ PASAULIO LITERATURA IR APSKRITAI, MENAS.

NENOREDAMI BŪTI SKOLININKAIS, TUO PACIU KELIU, STENGSIMES KARTAS NUO KARTO DUOTI UŽSIENIO SKAITYTOJUI LIETUVIŲ LITERATŪROS BEI MENO RINKTINIŲ DALYKŲ.

— MES UŽSIENIUI, O UŽSIENIS MUMS. KAD TAI BŪTŲ LENGVIAU VYKDYTI, NUOLATOS BŪSIM GLAUDŽIAM KONTAKTE SU SAVO DRAUGAIS PABALTIJY.

SI, SIAURĖS KLIMATO UZGRŪDINTA IR LAIMĖTI ISTROSKUSI TAUTŲ GRANDINE, IKI PASKUTINIO ŠONKAULIO PASIRYZUS KAUTIS DEL SAVO KULTŪROS KONTINENTŲ.

KUR EITI MUMS?

ŠTAI KLAUSIMAS, Į KURĮ TIK MES, JAUNI KARIAI, TEGALIM ATSAKYTI.

MUMS, KURIEMS PIRMIAUSIA RŪPI DVASIOS REVOLIUCIJA, JAU GAUDZIA DARBO VALANDA.

— JOS SEKSIT MUS, NES NIEKO NEZINO TIK TIE, KURIE PATYS NENORI ŽINOTI — SAKĖ PLATONAS.

KAS NEPAZINS SAVO EPOCHOS, JOS KURIAMOJO DARBO LAIMEJIMŲ, TAS BUS BAUDŽIAMAS MIRTIES BAUSME PO MIRTIES.

ŠTAI — MES EINAM. MOSŲ KOMPASAS — MOSŲ PACIŲ ŠIRDIS.

MOSŲ RANKOSE SIAURĖS IR PIETŲ ASIGALIAI.

MES EINAM PRIEŠ ŽEMES SUKIMASI.

KAS NEBIJO NUKRISTI AUKŠTYN —

SU MUMISI!

Juozas Tysliavos vedamasis *MUBA* žurnale

Vienybė, 1975 m. rugsejo 5 d.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Vienybė is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor-Valerie Tysliava; Assistant Ann Wai-vada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Sirvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative Offices at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

Vykt ar nevykt į Lietuvą?

Lietuviams priešasčių skaldytis nestinga. Kartais nereikia net priešasčių.

Praeityje Amerikos lietuvių pirmieji imigrantai pradžioje turėjo labai daug vargo - būdavo vis priskiriami lenkams, arba rusams, o mažlietuviams - vokiečiams.

Romos Katalikams buvo didelės bėdos atsiskirti nuo lenkų bažnyčiose. Mat anais laikais daug kunigų norėjo lietuviams ir lenkams bendrų parapijų. O kadangi lenkų yra daugiau, tai lietuviams daug kur prisieidavo lenkams nusileisti. Pagaliau po sunkių kovų lietuviams nuo lenkų atsiskyrė.

Ilgus metus lietuviams vėl buvo sunku gauti amerikiečių pripažinimą, kad esame lietuviai, o ne dalis kokios nors kitos tautos. Dabar gi, kas yra lietuvis - jau nedaug kam reikia aiškinti. Amerikiečių spauda pilna įvairios informacijos apie Lietuvą ir lietuvius.

Bet dar yra kita nelaimė - bendravimas brolio su broliu, sesers su seseria už Atlanto žiauriai skiria lietuvius.

Vieniems lietuviams viskas bloga, kas dabartinėje Lietuvoje vyksta, kitiems per daug gera!

Veiksnių veiksmų nutarimai, leidimai, bendrauti ar bendradarbiauti - per metų metus linksniuojami spaudoje, per radiją, organizacijose. Paradoksas tik tas:

1. Tie laikraščiai, kurie daugiausia skelbia ekskursijas į Lietuvą net per keletą agentūrų ir savo skaity-

tojus ragina siūsti į Lietuvą siuntinius, pinigus, doleriais pirkti savo giminėms Lietuvoje automobilius, radijus, šaldytuvus ir tiesiog siūsti pinigus - savo redakciniuose ir bendradarbių rašiniuose griežčiausiai visa tai, ką skelbimuose stambiomis raidėmis deda, smulkiomis raidėmis - pasmerkia!

2. Radijo programose jau beveik visa muzika ir dainos, net poezija ir deklamacijos - perduodama iš Lietuvos pagamintų plokštelių ir juostelių. Pranešėjui paskelbus, kad Lietuvoje viskas, net ir menas slopinami, netrukus suskamba širdį gaivinanti Lietuvos įdainuota daina, arba ūpą kelianti melodija. . .

Rezultatai? Kiekvienais metais vis daugiau ir daugiau žmonių vyksta į Lietuvą. Sugrįžę džiaugiasi matę labai gražiai išauklėto kultūringo ir patriotingo jaunimo.

Nepaisant visko, kas kalbama ir rašoma, jaunimas ir senimas tūkstančiais tebevyksta į Lietuvą.

Bet įdomiausia, kad jaunimas labiau pamilsta savo tėvų kraštą, jį pamatęs. Dalis jo - susitaria Vilniaus universitete ilgesnį laiką pabūti ir pastudijuoti lietuvių kalbą.

Grižę eina į mūsų organizacijas, jose taisyklingsiau kalba lietuviškai, nerodo jokio subolševikėjimo. . .

Gaila, žinoma, kad Lietuvoj ekskursijomis teleidžiama pabūti tik penkias dienas, o kartais nė tų penkių neišaina.

Jonas Valaitis

JAV ATSTOVŲ RŪMŲ DELEGACIJA MASKVOJE

Tarybų Sąjungos aukščiausiojoje Taryboje rugpiūčio 11 d. įvyko TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatų pokalbis su JAV Kongreso atstovų rūmų delegacija, kuriai vadovavo rūmų spykeris C. Albert.

Pradėjo TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos pirmininkas V. Rubenis. Kalbėjo TSRS Aukščiausiosios Tarybos Tautybių Tarybos užsienio reikalų komisijos pirmininkas B. Ponomariovas. Jis pabrėžė, kad JAV kongreso atstovų rūmų delegacijos vizitas vyksta ypač svarbiu Tarybų Sąjungos bei Amerikos ir visų tarptautinių santykių raidos laikotarpiu.

Kalbėdamas apie pozityvų TSRS ir JAV vadovų tiesioginių asmeninių kontaktų vaidmenį, svarstant pribrendusias Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykių problemas, svarbiausias tarptautines problemas. Ponomariovas pažymėjo, kad žymus etapas, vystant TSRS ir JAV bendradarbiavimą taikos stiprinimo vardan, bus L. Brežnevo vizitas į JAV.

Didžiulę reikšmę taikai užtikrinti turi Europos Saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimas Helsinkyje, prie kurio sėkmingo darbo nemažai prisidėjo pagerėję abiejų šalių santykiai.

B. Ponomariovas pabrėžė, kad kelio užkirtimas raketiniam branduoliniam karui tebėra svarbiausia abiejų šalių santykių problema. Vladivostoke pasiektas TSKP CK Generalinio sekretoriaus L. Brežnevo ir JAV prezidento G. Fordo susitarimas dėl naujos ilgalaikės sutarties, ribojančios strateginę puolamąją ginkluotę, turi kardinalinę reikšmę.

Dabar, kai Saugumo ir bendradarbiavimo Europoje pasitarimas sėkmingai pasibaigė, neatidėliotinas uždavinys yra pasiekti realią pažangą derybose dėl ginkluotųjų pajėgų ir ginkluotės sumažinimo Centrinėje Europoje.

B. Ponomariovas pabrėžė, jog dabar reikia siekti, kad būtų konfe-

rencija nusiginklavimo klausimu, jis palietė padėtį Artimuosiuose Rytuose, TSRS ir JAV prekybinių-ekonominių ryšių klausimu; jis pažymėjo, jog dabar akivaizdu, kad diskriminaciniai veiksmai, vystant prekybinius-ekonominius mūsų šalių santykius, ir atsisakymas sudaryti Tarybų Sąjungai normalias prekybos partnerių sutartis, daro žalą Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykiams. Santykių vystymasis gali būti grindžiamas tik savotarpišku, savitarpiška naudą ir nesikišimu į viena kitos vidaus reikalus.

Po to kalbėjo JAV Kongreso atstovų rūmų delegacijos vadovas C. Albert. Jis pasakė: "Mes atvykome pas jus, kaip bičiuliai, siekdami bendradarbiauti. Aš sutinku, kad klausimais, kuriuos palietė mūsų gerbiamas kolega ponas Ponomariovas, turi būti svarstymo pagrindai".

Toliau jis pabrėžė, kad jis teikia didelę reikšmę kovai prieš branduolinio ginklo naudojimą ir kad abiejų šalių pozicijos, sprendžiant šią problemą, yra artimos. Svarbiausia - reikia padaryti visa, kas galima, kad ši problema būtų pagaliau išspręsta. Strateginės ginkluotės apribojimo problema, dėl kurios jau buvo pasiektas pirmasis susitarimas, taip pat labai svarbi.

"Aš manau," pasakė C. Albert, "kad pasitarimas saugumo ir bendradarbiavimo Europoje klausimais buvo svarbus. Rezultatai, kurių buvo pasiekta Helsinkyje, yra svarbus indėlis į taikos Europoje ir visame pasaulyje išsaugojimą.

Aš tikiu įtempimo mažėjimu, pasakė baigdamas C. Albert. Dauguma amerikiečių taip pat tiki įtempimo mažėjimu ir jį remia".

Po to buvo pasikeista nuomonė dėl įtempimo mažinimo, ginkluotės, taip pat strateginės puolamosios ginkluotės, mažinimo.

Pokalbyje dalyvavo ir daugelis TSRS Aukščiausiosios Tarybos. Jų vardu buvo surengti pietūs.

Kartu su delegacijos nariais per pietus buvo JAV ambasadorius Tarybų Sąjungoje.

Rugpiūčio 12 d. Kremliuje TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatai toliau kalbėjosi su JAV kongreso delegacija. Pasikeista nuomonė dėl Tarybų Sąjungos ir Amerikos bendradarbiavimo plėtimo ekonomikos, mokslo bei technikos ir kultūros srityje, taip pat ir keitimosi informacija, turizmo vystymo, kontaktų plėtimo švietimo, sporto ir meno srityje klausimais.

Buvo pažymėta, kad įvykusios Tarybų Sąjungos ir Amerikos parlamentarų diskusijos padės toliau stiprinti ryšius tarp TSRS Aukščiausiosios Tarybos ir JAV Kongreso.

Britų premjeras Harold Wilson Rugp. 5 d. informavo parlamentą apie Helsinkio konferenciją ir svarbiausius Helsinkio nutarimus. Vienas parlamento narys paklausė, ar pasikeitė Pabaltijos valstybių statusas. Premjeras pareiškė, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra sovietų valdomos de facto, bet britų valdžia sovietams nepripažįsta tuos kraštus valdyti de jure.

Vienybė, 1975 m. rugpjūtį 5 d.

Vaizdas iš etninę grupių konferencijos Baltuosiuose Rūmuose liepos 25 d., prieš prez. Fordui išvykstant į Helsinkio konferenciją. Dešinėje matyti prez. Fordas, valst. sekr. Kissinger ir kongresmanas Derwinski. Lietuviams atstovavę ALTo pirm. dr. K. Bobelis ir SLA prez. P. P. Dargis - aukštai kairėje.

TAIP BALYS GRAŽULIS PRISIMENA JUOŽA TYSLIAVA

Dirvos bendradarbis Balys Gražulis užsimojo rašyti apie keturvėjininkus rašytojus ir poetus. Jis prisimena Tarulį-Petrėną, Kazį Binkį, Antaną Rimydį, Juožą Ženge-Žlabį, Salį Šemerį, Bronį Railą. Rašo, kad jie visi jam paliko neišdildomą įspūdį, o kiti jo gyvenime net kai kurios reikšmės turėjo.

Rašo jis ir apie Juožą Tysliava, kurio asmeniškai nesutikęs ir nepažinęs, bet prisimena jį tik iš jaunystėje skaitytos satyros kažkokiam "Rakšies Rakštyse". Jis cituoja:

Yra valstybė Lietuva,
Yra poetas Tysliava,
Maža valstybė Lietuva —
Didokas vyras Tysliava!

Gražulis savo rašinėlį baigia šiais žodžiais:

"Taip tyčiojosi iš Tysliavos satyrininkas, kad Lietuva jam liko per maža."

Gražuliui ir kitiems į jį panašiams būtų ne pro šalį žinoti, jog ta "maža" Lietuva Juozui Tysliavai buvo tokia didelė ir brangi, kad jis, išgyvenęs Amerikoje net 29 metus, neišsivadėjo jos pilietybės! Jis ir mirė Amerikoje, netapęs JAV piliečiu, nors ir šį kraštą giliai mylėjo.

"Kaip aš galiu išsivadėti savo gimtojo krašto?" - jis sakydavo, kai šeimos buvo nuolat prašomas priimti JAV pilietybę.

Kad Lietuvoje jam buvo tvanku, tai faktas. Nemėgo jis to siauro literatų būrelio, kuris Kaune, Konrado kavinėje, prie kavutės, konja-

kėlio ir cigaretės, valandų valandas svarstydavo literatūrinius ir kultūrinius klausimus. . .

Juozas Tysliava galvojo giliau, ir todėl jis išplaukė toliau, ieškodamas ryšių su Vakarų Europos rašytojais ir Lietuvos rašytoją stengėsi iš Konrado kavinės ištempti į pasaulį.

1929 m. Paryžiuje gimė jo leidžiamas ir redaguojamas žurnalas Muba (Mūsų Kultūros Baruose), kuriame lietuvius poetus - Binkį, Rimydį ir kitus jis pristato prancūziškai, o kitų tautų rašytojus - Cocteau, Huidabro, Arnauld, Mondrian, Deltel, Visnapnu, Stažewskį ir kitus - lietuviškai.

Gaila, kad to leidinio išėjo tik vienas numeris. Bet iš Tysliavos Muba žurnalo, kurio vedamasis žemiau perspausdinamas, yra pakenkamai aišku, ko jis siekė ir kokia kryptimi būtų nuėjęs, jeigu nebūtų atvykęs į Ameriką ir paskendęs Vienybės reikaluose ir Amerikos lietuvių veikloje.

Gražulis sakosi, kad jis "darniai bendradarbiavęs" Vienybėje. Neprisimenu nei vieno jo rašinio, nei vienos jo minties. Tokį įspūdį jis man paliko. Man atrodo, kad Gražulis, kuris save laiko rašytoju, ir mirusį poetą tegali prisiminti tik satyriniu posmeliu, sukurtu iš pavydo, ir dabar tebėra "karvės ganytoju", kaip jis pats apie save rašo, ir netoli pažengė nuo Konrado kavinės "kūrybinės" dvasios.

V. Tysliaviene

Juozas Tysliava [antras iš dešinės] Paryžiuje 1928 m. su kolegomis-rašytojais, kurių tarpe Celine Arnauld, Rafalowski, Stažewski, Dermée, Russolo, Seuphor, Mondrian, Vantongerloo, Voronca.

STEBETOJO PASTABOS

Lietuvybei prijuočias šveičaras Juozas Eretas raštu "Tremties lietuvis idėjų sukūryje" pataria užsienio lietuviams eiti "krikščioniško humanizmo" idėjų keliu, nes jis vedas gerinti žmogaus gyvenimą žemėje ir nepamiršti menamojo dvasinio gyvenimo "danguje". Sakko: "Kur tauta laikinai priversta tylėti, turi prabilti išėivijos šviesuomenė". Sociologija, tačiau, gana beviltiškai vertina nuo kamieno atitrūkusią šaką. Pirmoji ateivių karta dar stipri gyventi iš tėvynės atsineštomis dvasinėmis vertybėmis, bet antroji ir trečioji jau ima iškrikiti.

Ateitininkų suvažiavime, Michiganė prelegentai dr. Kęstutis Skrupskelis savo paskaitoj Marskizmo grėsmė krikščioniškajai civilizacijai išryškino faktą ir pabrėžė, jog didžiausia grėsmė yra ta, kad marksizmas naudoja krikščioniškuosius ginklus prieš pačią krikščionybę.

Dr. Adolfas Damušis ryškino socialinę krikščionių doktriną. Jo nuomone, ji labai vertinga, graži, bet mažai kas ja domisi, dėlto ji nėra paveiki ir nedaro tokios įtakos, kokią turėtų daryti. Jos labiausiai dėmesio verta žymė yra ta, kad ji vertina žmogų, o to nedaro nei socializmas, nei kapitalizmas.

Ispaniškos kilmės amerikiečių JAV yra 11,2 milijonų, arba 400,000 daugiau, nei buvo prieš metus. 60% meksikiečiai, 15% portorikiečiai, 7% kubiečiai, likusieji iš kitų Lotynų Amerikos kraštų.

The Baltic Dilemma knygą parašė Edgars Dunsdorfs (Australijoje gyvenęs latvis). Knyga pasirodė ryšium su 1974 m. Australijos vyriausybės pripažinimu Estijos, Latvijos ir Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Knyga suskirstyta dalimis: 1. Kaip Baltijos žmonės atvyko į Australiją; 2. Australija pripažino teisiniai Baltijos valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą; 3. Aus-

tralijos vyriausybės pasiteisinimas; 4. Baltijos valstybių klausimas klausimas Australijos parlamente; 5. Pasmerkimas įvykio; 6. Buvo pasmerktas užsienio reikalų ministras; 7. Įvairiais kanalais perduodamos žinios ir Baltijos tautų byla; 8. Galimybės pakeisti tą nutarimą. Knygą išleido Robert Speller and Sons, Publishers, Inc. New York. (Ta pati leidykla, kuri išleido The USSR-German Aggression Against Lithuania). Kietais viršeliais, 6 x 9 formato, 302 psl., \$12.50.

Primorės krašte, Sibire, 11,000 kilometrų į rytus nuo Vilniaus, dirba iš Lietuvos 40 Vilniaus universiteto studentų. Jie atlieka statybos darbų už 100,000 rublių. Kai Lietuvoje 12 val. nakties, tai Primorėje, Vladivostoko laiku, 7 valandos ryto. Būryje dirba ir 4 merginos - virėjos.

ŠEŠI "KAD"

Kad Stasiukas Jašinskų būt ne žurnalistas, spaudoje mažiau nieku tremtyje paplistų.

Kad norėtų Lietuvos žmogų jis suprasti, į lankas sugrįžti jos reiktų tuoj nukakti.

Kad lietuvių jis mintis laiškuose suprastų, daug skaidresnė išmintis galvoj atsirastų.

Kad psichologas būt geras, atsimint turėtų, jog pažinti žmogų - menas! Kas juo gal gėrėtis?!

Toleranciją kad jaustų, mąstančiam kitaip — kvepiančių gėlių išpraustų į kultūros kraštį.

Kad kuklumo būt daugiau mąstyme, veikloj — plaktų jo širdis švelniau žemėj svetimoj.

K. B-nis

ĖJIMAS PRIEŠ ŽEMĘ

MŪSŲ UŽDAVINYS — SUDARYTI ARMIJA IŠ VISŲ DABARTIES MENO SRICŲ IR PAKRAIPŲ ATSTOVŲ. VISTIEK KURIOS TAUTOS — BALTAS AR JUODAS.

RAŠTAI BUS SPAUSDINAMI ĮVAIRIOMIS KALBOMIS. PIRMOJ EILEJ LIETUVIŠKAI IR PRANCOZIŠKAI.

TOKIU BŪDU LIETUVIŲ SKAITYTOJAS, NORS IŠ DALIES, GALES SUZINOTI KAS YRA SIŲ DIENŲ PASAULIO LITERATURA IR, APSKRITAI, MENAS.

NENOREDAMI BŪTI SKOLININKAIS. TUO PACIU KELIU, STENGSIMES KARTAS NUO KARTO DUOTI UŽSIENIO SKAITYTOJUI LIETUVIŲ LITERATŪROS BEI MENO RINKTINIŲ DALYKŲ.

— MES UŽSIENIUI, O UŽSIENIS MUMS. KAD TAI BŪTŲ LENGVIAU VYKDYTI, NUOLATOS BŪSIM GLAUDZIAM KONTAKTE SU SAVO DRAUGAIS PABALTIJY.

SI, ŠIAURES KLIMATO UZGRŪDINTA IR LAIMĖTI ISTROSKUSI TAUTŲ GRANDINE, IKI PASKUTINIO SONKAULIO PASIRYZUS KAUTIS DEL SAVO KULTŪROS KONTINENTO.

KUR EITI MUMS?

STAI KLAUSIMAS, Į KURĮ TIK MES, JAUNI KARIAI, TEGALIM ATSAKYTI.

MUMS, KURIEMS PIRMAUSIA RŪPI DVASIOS REVOLIUCIJA. JAU GAUDZIA DARBO VALANDA.

— JŪS SEKSIT MŪS, NES NIEKO NEZINO TIK TIE, KURIE PATYS NENORI ŽINOTI — SAKĖ PLATONAS.

KAS NEPAŽINS SAVO EPOCHOS, JOS KURIAMOJO DARBO LAIMEJIMŲ, TAS BUS BAUDZIAMAS MIRTIES BAUSME PO MIRTIES.

STAI — MES EINAM. MŪSŲ KOMPASAS — MŪSŲ PACIŲ ŠIRDIS.

MŪSŲ RANKOSE ŠIAURES IR PIETŲ AŠIGALIAI.

MES EINAM PRIEŠ ŽEMES SUKIMASI.

KAS NEBIOJ NUKRISTI AUKSTYN —

SU MUMISI!

Juozo Tysliavos vedamasis MUBA žurnale

Vienybė, 1975 m. rugsėjo 5 d.

VIENYBĖ RUOŠIASI SAVO

90-TIES METU SUKAKČIAI

1976 metų vasario 10 dieną Vienybė sulauks 90 metų amžiaus. Ji gimė 1886 m. vasario 10 d.

Per tą pusantros kapos metų laikotarpį Vienybės puslapiuose atsispindėjo lietuvių vargai ir džiaugsmas Amerikoje, Lietuvoje ir kitur pasaulyje, kur tik jų begyventa. Visa tai bus peržvelgta specialioje, istorinėje Vienybės laidoje, kuri bus išleista ateinančių metų Liepos 4-ją, Jungtinėms Amerikos Valstijoms sulaukus 200 metų nepriklausomybės sukakties.

Amerikoje gimė ir numirė daug lietuviškų laikraščių, tik Vienybė sulaukė gilaus amžiaus ir tuo pačiu yra seniausiu lietuvių laikraščiu pasaulyje. Tai atsiekta per didelį vargą ir daugelio žmonių pasiaukojimą.

Vienybė buvo įkurta iš carų Rusijos pavergtos Lietuvos atvykusio šviesuolio Juozo J. Paukščio, kuriam subankrutavus, laikraštis ėjo iš rankų į rankas.

Vėliau Vienybė buvo leidžiama kolektyviniu būdu. Buvo steigiamos korporacijos. 1920 m. įkurtoji Vienybė Publishing Company po 13 metų subankrutavo. Tuoju pat, 1933 m., buvo įsteigta Lithuanian Press Corporation, kuri bankroto slenkstyje atsidūrė po 7 metų ir iš kurios, su skolomis, 1940 m. tolimesnį jos leidimą perėmė Juozas Tysliava. Dabar Vienybę leidžia jo ipėdiniai, jau Amerikoje gimę ir augę, pagerbdami jo ir Vienybės steigėjo Juozo J. Paukščio ir kitų leidėjų ir redaktorių atminimą. Taigi, kolektyviniu būdu Vienybė gyvavo vos 20 metų, o privačia iniciatyva ėjo ir tebeina beveik 70!

Ruošdamiesi išleisti sukaktuvinę Vienybės laidą, prašome visų talkos. Daug medžiagos ir nuotraukų jau surinkta, bet dar daugiau jų reikia, todėl:

- Prašome visus vyresnius skaitytojus parašyti savo atsiminimus, suteikti biografinių žinių ir nuotraukų iš praeities, nurodant nuo kelintų metų Vienybę skaitote ir prenumeruojate.
- Vienybės redaktoriams ar atstovams apsilankius didesnėse lietuvių kolonijose, prašome organizacijas, profesionalus ir biznierių jiems padėti, suteikiant žinių ir nuotraukų iš vietos lietuvių veiklos bei jų įnašo į bendrą JAV gyvenimą.

- Pageidaujame, kad visa medžiaga būtų atsiųsta iki šių metų pabaigos.

Vienybės 90 metų sukaktį ketiname apvainikuoti banketu 1976 m. rudenį. Bus sudarytas jubiliejinis komitetas, kurio nutarimus paskelbsime jam susiorganizavus.

Norėdami užtikrinti Vienybės ateitį, šia proga skelbiame ir naujų skaitytojų vąjų. Norime, kad minint 90 metų Vienybės sukaktį, skaitytojų ir prenumeratorių šeima padidėtų.

Taip visi būsime prisidėję prie Vienybės 90-ties metų jubiliejaus.

VIENYBĖS LEIDĖJAI IR REDAKCIJA

Svečiai dalyvavę Adomo Galdiko monografijos pristatyme Putnam, Connecticut, kur dailininko našlė įsteigė jo darbų muziejų.